

Decyzja
Prezydium KK
nr 81/21

ws. opinii o projekcie Rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” pozytywnie opiniuje projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. poz. 1650, z późn. zm.) (96) (dalej: rozporządzenie bhp).

Równocześnie Prezydium KK zgłasza następujące zastrzeżenia. W nowej treści rozporządzenia nie uwzględniono obecnie obowiązujących zapisów § 4 i § 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia, co powoduje, że nie można określić proponowanych zmian wyłącznie jako czysto technicznych. W naszej ocenie zapisane tam obowiązki dotychczas spoczywające na pracodawcach powinny zostać utrzymane.

Uwagi szczegółowe

Dokonując analizy propozycji zmian rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, należy stwierdzić, że zmiany te odpowiednio wdrażają do prawa krajowego przepisy zawarte w dyrektywie Komisji (UE) 2019/1832 z dnia 24 października 2019 r. zmieniającej załączniki I, II i III do dyrektywy Rady 89/656/EWG w odniesieniu do dostosowań o charakterze czysto technicznym (Dz. Urz. UE L 279 z 31.10.2019, str. 35; dalej: dyrektywa 2019/1832) oraz obowiązującą terminologię dotyczącą czynników chemicznych zawartą zarówno w prawie UE (rozporządzenia REACH i CLP) jak i w ustawie z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2289).

Dyrektywa 2019/1832 zasadniczo zmienia podejście do stosowania przez pracodawcę środków ochrony indywidualnej (dalej: ŚOI), które są stosowane w celu ograniczenia ryzyka zawodowego, związanego ze zidentyfikowanymi w procesie oceny ryzyka zawodowego zagrożeniami w środowisku pracy, w sytuacjach określonych w rozporządzeniu bhp. Na mocy dyrektywy 2019/1832 podstawą każdej analizy zastosowania ŚOI w miejscu pracy

są zidentyfikowane zagrożenia, nie zaś, jak uprzednio, rodzaje ŚOI. Należy uznać, że założenia dyrektywy 2019/1832 zostały w tym zakresie należycie uwzględnione w projektowanym załączniku nr 2 do projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie bhp.

Rozszerzony § 1 załącznika nr 2 projektowanego rozporządzenia bhp należy wprowadzić nowe podejście do stosowania ŚOI, ujęte w § 1 pkt 1, który otrzymuje przy tym nowe, rozszerzone brzmienie, informujące o zasadach stosowania i doboru ŚOI. Obok aktualnie obowiązujących zasad stosowania ŚOI, które powinny być stosowane w sytuacjach, kiedy nie można uniknąć zagrożeń lub nie można ich wystarczająco ograniczyć za pomocą środków ochrony zbiorowej lub odpowiedniej organizacji pracy, § 1 pkt 1 załącznika nr 2 projektowanego rozporządzenia bhp wprowadza nadrzędną zasadę stosowania ŚOI, na mocy której ŚOI dobiera się i stosuje odpowiednio do występujących na stanowisku pracy zagrożeń określonych na podstawie oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej warunki występujące w danym miejscu pracy, wymagania ergonomii i stan zdrowia pracownika.

W związku z projektowanymi zmianami § 1 załącznika nr 2 do rozporządzenia bhp § 2 tego załącznika do rozporządzenia bhp został odpowiednio zmodyfikowany. Dodatkowo projektowany § 2 pkt 3 wprowadza nową zasadę wymiany i kontroli stosowanych ŚOI.

Projektowane zmiany w tabelach 1-3 załącznika nr 2 projektowanego rozporządzenia bhp stanowią wierną transpozycję załączników I-III dyrektywy 2019/1832.

Zgodnie z załącznikiem I do dyrektywy 2019/1832 projektowana Tabela nr 1 załącznika nr 2 rozporządzenia bhp została rozszerzona o inne zagrożenia. Obok zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych dodano inne zagrożenia takie jak: utonięcie, uduszenie oraz urazy związane z brakiem widoczności. Z kolei zagrożenia chemiczne rozszerzono o nanomateriały. Projektowana Tabela nr 1 porządkuje terminologię stosowaną w odniesieniu do zagrożeń, wiernie odzwierciedlając terminologię zastosowaną w Załączniku I do dyrektywy 2019/1832. Określenie części ciała, które mają być chronione, zostało przeniesione bezpośrednio z załącznika I do dyrektywy 2019/1832. Chociaż dyrektywa 2019/1832 nie obejmuje układu rozrodczego w ww. zakresie, został on uwzględniony w projektowanej Tabeli nr 1, co należy uznać za pozytywną zmianę, przewidującą zagrożenie szkodliwymi czynnikami mutagennymi w środowisku pracy. Z kolei zastosowanie w projektowanej Tabeli nr 1 znaku „X” faktycznie stanowi czytelną transpozycję informacji zawartych w załącznikach II i III dyrektywy 2019/1832.

Natomiast aktualnie obowiązująca Tabela nr 2 zawarta w załączniku nr 2 do rozporządzenia bhp została zastąpiona projektowaną tabelą, która również stanowi bezpośrednią transpozycję

załącznika III dyrektywy 2019/1832. Jest to odpowiednia zmiana, ponieważ załącznik III dyrektywy 2019/1832 został tak skonstruowany, aby podkreślić wpływ rodzajów prac i gałęzi przemysłu, przy których wymagane jest stosowanie ŚOI, na zagrożenia występujące przy ich wykonywaniu. Taki kształt projektowanej Tabeli nr 2, zgodnie z zamysłem załącznika III dyrektywy 2019/1832, ułatwi pracodawcom w znacznym stopniu właściwy dobór ŚOI.

Z kolei projektowana Tabela nr 3 zawiera wykaz rodzajów ŚOI zgodnie z załącznikiem II dyrektywy 2019/1832, uzupełniając wykaz w ŚOI uwzględnione w dyrektywie.

Istotną zmianą w projektowanym rozporządzeniu zmieniającym rozporządzenie bhp jest uwzględnienie przez ustawodawcę konieczności dopasowania terminologii dotyczącej czynników chemicznych w środowisku pracy do terminologii przyjętej w prawie UE i ustawie z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2289). W projekcie rozporządzenia zatem odpowiednio zastąpiono pojęcie „preparaty” terminem „mieszaniny” oraz wprowadzono określenia w odniesieniu do substancji chemicznych i ich mieszanin, tj. „substancji stwarzających zagrożenie” i „mieszanin stwarzających zagrożenie”. Tego rodzaju zmiana dotyczy obecnego § 39 ust. 1, § 41 ust. 2; § 46 ust. 3; § 70 ust. 2 oraz § 91 i 101 § 3 rozporządzenia bhp.

Z kolei projektowany § 63 ust. 2 rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie bhp otrzymuje nowe brzmienie odnosząc się tylko do kobiet w ciąży i kobiet karmiących piersią. Zmiana ta jest zgodna z aktualnie obowiązującymi przepisami tak krajowymi, jak i UE dotyczącymi bhp przy pracach transportowych oraz pracach wzbronionych kobietom w ciąży, kobietom karmiącym dziecko piersią, które nie dotyczą ogółu kobiet.

Jednocześnie Prezydium KK wnosi zastrzeżenia do następujących elementów projektowanego rozporządzenia.

Niewłaściwe jest nieuwzględnienie w projektowanym załączniku nr 2 do rozporządzenia bhp zapisu precyzującego warunki stosowania ŚOI (aktualnie są one zawarte w § 4 tego załącznika). Pomimo zmiany treści § 1 projektowanego załącznika nr 2 do rozporządzenia poprzez podzielenie go na dwie jednostki redakcyjne (punkty), gdzie pkt 2 to nieco zmodyfikowana obecna treść § 1, zaś pkt 1 statuuje ogólne wymogi dostarczanych pracownikom ŚOI, obowiązek określenia bardziej szczegółowych warunków stosowania ŚOI, takich jak czas i przypadki, w których powinny być używane, wciąż powinien spoczywać na pracodawcy.

Podobnie uzasadnienia nie znajduje nieuwzględnienie w projektowanym załączniku nr 2 rozporządzenia bhp, dotychczasowych zapisów dotyczących oceny spełnienia wymagań przez ŚOI, (aktualnie zawartych w § 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia bhp). Aby dostarczane

przez pracodawcę ŚOI spełniały wymagania określone w § 1 i 2 projektowanego załącznika nr 2 do rozporządzenia, pracodawca powinien przed nabyciem ŚOI przede wszystkim przeprowadzić ocenę i analizę zagrożeń, których nie można uniknąć innymi metodami. Ponadto pracodawca powinien określić cechy jakie muszą posiadać ŚOI, aby skutecznie chroniły przed ww. zagrożeniami, z uwzględnieniem ryzyka, jakie mogą stwarzać te środki same z siebie. Oprócz tego pracodawca powinien także porównać cechy dostępnych na rynku ŚOI z cechami, które powodują, że te środki spełniają swoją funkcję. W przeciwnym razie istnieje przykładowo ryzyko, że dostarczane przez pracodawcę ŚOI nie będą skutecznie chroniły przed zagrożeniami, gdyż pracodawca będzie się kierował przede wszystkim kosztem zakupu ŚOI, a nie odpowiednimi cechami ŚOI.

Uwaga dodatkowa

Opiniowany projekt rozporządzenia ma na celu wdrożenie do polskiego ustawodawstwa określonych przepisów prawa unijnego. Należy jednak w tym miejscu zwrócić uwagę na zagadnienie kompleksowej oceny ryzyka zawodowego. NSZZ „Solidarność” wielokrotnie zwracał uwagę na potrzebę jednoznacznego określenia, że w ocenie ryzyka zawodowego bierze się pod uwagę czynniki psychospołeczne związane z wykonywaną pracą. Obecny zapis par. 2 punkt 11 rozporządzenia wskazujący ogólnikowo na „wszystkie czynniki środowiska pracy” w praktyce powoduje, że zagrożenia psychospołeczne nie są uwzględniane w ocenie ryzyka zawodowego. Po raz kolejny przypominamy, że partnerzy społeczni we wspólnym stanowisku z dnia 7 lutego 2014 r. (wielokrotnie przekazywanym stronie rządowej) apelowali o dokonanie stosownych modyfikacji istniejących przepisów w tym zakresie.

Gdańsk, 30 czerwca 2021 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek